

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Обов'язковий ОК

Реалізується в межах освітньої програми ____ Агрономія ____

за спеціальністю ____ НІ Агрономія ____

на третьому (освітньо-науковому) _ рівні вищої освіти

Суми – 2025

Силабус розроблено відповідно до «ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУМСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ», затвердженого Вченою радою Сумського НАУ (проток №14 від 24.02.2025 р.)

Розробники: Мельник А.В, д.с.-г.н., професор кафедри садово-паркового та лісового господарства; Мельник Т.І., к.б.н., професор кафедри садово-паркового та лісового господарства; Троценко В.І., д.с.-г.н., професор кафедри агротехнологій та ґрунтознавства.

Розглянуто, схвалено та затверджено на спільному засіданні кафедр:

- садово-паркового та лісового господарства
- агротехнологій та ґрунтознавства
- селекції та насінництва ім. М.Д.Гончарова
- біотехнологій та хімії
- захисту роддин ім.. А.К.Мішньова

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми

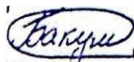
(підпис)

Андрій МЕЛЬНИК

(ПІБ)

Декан факультету,

де реалізується освітня програма

(підпис)

Ольга БАКУМЕНКО

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації

(підпис)

Світлана КОТЕЛЕВЕЦЬ

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі:

дата: 26.06.2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА	
2	Факультет/ кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства; агротехнологій та ґрунтознавства; селекції та насінництва ім. М.Д. Гончарова; біотехнологій та хімії; захисту рослин ім. А.К. Мішньова	
3	Статус ОК	Обов'язковий	
4	Програма / спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОНП Агрономія	
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)		
6	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання – 2 курс, 4 семестр	
7	Кількість кредитів ЄКТС	4,0 кредитів ЄКТС, 120 годин	
8	Загальний обсяг годин та їх розподіл / денна форма навчання	Контактна робота (заняття)	
		ЛК	ПЗ
			10
	Загальний обсяг годин та їх розподіл / заочна форма навчання	Контактна робота (заняття)	
		ЛК	ПЗ
9	Мова навчання	Українська, англійська	
10	Координатор освітнього компонента	Керівництво педагогічною практикою здійснює науковий керівник (керівники) здобувача ступеня доктора філософії кафедри. За погодженням із науковим керівником (керівниками) завідувач кафедри, за якою закріплений здобувач, може ініціювати призначення іншого керівника педагогічної практики, зокрема у випадках, коли науковий керівник здобувача не є штатним співробітником Університету. Відповідне рішення кафедри має бути оформлене витягом з протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням та підписом наукового керівника (керівників) здобувача та надається до відділу аспірантури та докторантури не пізніше ніж за 1 місяць до початку семестру, у якому передбачена педагогічна практика.	
	Контактна інформація	Консультативна допомога здобувачу вищої освіти надається залежно від умов в таких формах:	

		– особиста зустріч викладача і студента на кафедрі за семестровим графіком консультацій; – листування за допомогою електронної пошти; – відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісі Viber, Zoom (за графіком консультацій викладача).
11	Загальний опис освітнього компонента	При підготовці докторів філософії з агрономії важливим є закріплення отриманих теоретичних знань та практичне вдосконалення педагогічних компетентностей, що відбувається при проходженні педагогічної практики. При проходженні педагогічної практики здобувачі мають можливість оволодіти сучасними методами, формами та засобами навчання, сформувані основі одержаних знань із базових психолого-педагогічних дисциплін професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних завдань при викладанні освітніх компонентів у вищих навчальних закладах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.
12	Мета освітнього компонента	Метою педагогічної практики є формування викладацьких компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії. Завданнями педагогічної практики є формування у здобувача: - уміння розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності (галузі знань); - здатності формувати ефективну стратегію навчання-викладання- оцінювання відповідно до цілей та результатів навчання, в тому числі віртуальному освітньому середовищі; - здатності використовувати знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх в освітній компонент, який викладає; - здатності застосовувати різні методи, підходи викладання та форми рефлексії; - уміння аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей; - здатності працювати у цілеспрямованій взаємодії зі студентами, використовуючи інтерактивні методи навчання відповідно до ситуації; - уміння співпрацювати з різними стейкхолдерами

		освітнього процесу (академічною спільнотою, студентами, відповідними відділами тощо).
13	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: освітні компоненти, загальної підготовки: ОК1 Філософія науки, ОК2 Сучасні інформаційні технології, ОК7 Вступ до викладання та навчання
14	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чужої виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамоінічно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16	Ключові слова	<i>професійна компетентність, педагогічні навички, методика викладання, виховна робота, навчальний процес, професійне становлення, здобувачі вищої освіти, майбутній педагог, теоретичні знання, практична діяльність.</i>

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента здобувач очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)				Як оцінюється РНД
	ПРН1	ПРН5	ПРН7	ПРН8	
ДРН 1 розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності, визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, враховуючи знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх у дисципліну	+	+		+	Проект програми освітнього компонента
РН 2 розробляти ефективну стратегію навчання/ викладання та оцінювання відповідно до принципу конструктивного узгодження, поєднуючи поточні дослідження щодо навчання, викладання, оцінювання із власним досвідом як викладача і як студента				+	Проект програми освітнього компонента.+ взаємне оцінювання
ДРН 3 підготувати і провести лекційне заняття/ практичне (семінарське) заняття з фахових дисциплін студентам бакалаврату з використанням різних методів викладання та форм рефлексії,		+		+	Симуляція, взаємне оцінювання, звіт з практики
ДРН 4 аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей, самостійно, творчо та ініціативно приймати			+	+	Звіт з практики, взаємне оцінювання

рішення щодо проблем сучасної освіти та визначати і обґрунтовувати оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем в освітньому процесі					
ДРН 5 працювати у цілеспрямованій взаємодії із студентами, використовуючи інтерактивні методи відповідно до ситуації, а також співпрацювати з різними стейкхолдерами освітнього процесу		+		+	Анкета зворотного зв'язку

Примітка:

ПРН1. Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання з філософії науки, агрономії та суміжних галузей, а також дослідницькі вміння для планування й проведення актуальних прикладних наукових досліджень.

ПРН5. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми агрономії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН7. Глибоко розуміти загальні принципи та методи аграрних наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері агрономії та викладацькій практиці.

ПРН8. Розробляти і викладати в закладах вищої освіти фахові дисципліни агрономічного спрямування з використанням сучасних технологій навчання.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема, перелік питань, що розглядаються в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література
	ПЗ	СР	
Формування календарного плану роботи відповідно до силабусу практики та з урахування чинного розкладу занять з дисципліни, в межах якої здобувач реалізовує завдання педагогічної практики;		20	1–23
Розроблення освітнього компонента чи його частини, в тому числі формулювання результатів навчання, обґрунтування стратегії викладання-навчання-оцінювання, погодження з		20	1–23

керівником практики;			
Відвідування занять керівника чи інших науково-педагогічних працівників. Аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей, самостійно, творчо та ініціативно приймати рішення щодо проблем сучасної освіти		40	1–23
Проведення навчальних занять (види та кількість погоджується із керівником, але <u>не менше 5-ти</u> занять) з обов'язковою присутністю керівника практики на всіх заняттях	10	10	1–23
Оформлення звіту та оцінювання.		20	24

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ПРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час</u> аудиторних занять, <u>консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1 розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності, визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, враховуючи знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх у дисципліну				
×	групова дискусія, пояснення, консультування	2	Проектування навчальних занять, самостійна робота з науковою та методичною літературою,	25
ДРН 2 розробити ефективну стратегію навчання-викладання та оцінювання відповідно до принципу конструктивного узгодження, поєднуючи поточні дослідження щодо навчання, викладання, оцінювання із власним досвідом як викладача і як студента				
	Тематична дискусія, «круглий стіл», аналіз конкретних педагогічних ситуацій навчання через дію консультації викладача	2	Опрацювання теоретичного матеріалу, персоналізоване навчання,	25
ДРН 3 підготувати і провести практичне (семінарське) заняття студентам бакалаврату з використанням різних методів викладання та форм рефлексії,				
×	симуляція, групова робота	2	Читання	23

	консультації викладача взаємне навчання (peer to peer learning)		(опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження, проведення навчальних занять	
ДРН 4 аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей, самостійно, творчо та ініціативно приймати рішення щодо проблем сучасної освіти та визначати і обґрунтовувати оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем в освітньому процесі				
	групова дискусія, пояснення, консультування	2	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження, підготовка звіту	25
ДРН 5 працювати у цілеспрямованій взаємодії із студентами, використовуючи інтерактивні методи відповідно до ситуації, а також співпрацювати з різними стейкхолдерами освітнього процесу				
	дискусії, бесіди, круглі столи	2	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження	20
	Разом годин	10		110

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуля 1, модуля 2), атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Навчальна практика		
Проект програми освітнього компонента	30 балів /30 %	1-й день практики
Симуляція, взаємне оцінювання	15 балів /15%	Щоденно за період практики
Анкета зворотного зв'язку	20 балів / 20%	3-й тиждень
Звіт з практики	33 балів/35 %	4-й тиждень

5.1.2.Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	кількість балів за:			
Проект програми освітнього компонента	<18 балів	18-22 балів	23-26 балів	27-30 балів
	Не всі складові програми розроблено та/або інформація подана не структуровано, немає розуміння логічної структури освітнього компонента, результати представлено у невідповідному у форматі.	Наявні усі складові без детального обґрунтування. Результати навчання не завжди сформулювало відповідно до принципу SMART, інформація щодо методів навчання викладання не структуровано, не продемонстровано відповідність принципу конструктивного узгодження. Проект програми подано у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMSRT, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням . Результати представлено у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMART, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням. Програма сформована на основі бенчмаркінгу, містить інноваційні практики викладання та навчання, що є результатом досліджень здобувача. Результати представлено у відповідному форматі.
Симуляція + взаємне оцінювання	<9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	Здобувачі не беруть участь у груповому обговоренні, на надають зворотній зв'язок, не висловлюють думку щодо проблеми на виступи інших.	Здобувачі беруть участь у груповому обговоренні, Зворотній зв'язок не структурований, не надано рекомендацій Під час оцінювання	Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання	Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання колег надано оцінювання

		колег надано оцінювання не відповідно до критеріїв.	колег надано оцінювання чітко відповідно до критеріїв.	чітко відповідно до критеріїв.
Анкета зворотного зв'язку	0 балів Завдання не виконане у визначений викладачем термін або виконане з порушенням норм академічної доброчесності.	1-9 балів Завдання підготовлено не вчасно. Представлення критеріїв оцінки у спосіб, що не розкриває його зміст і результатів	10-19 балів Завдання підготовлено вчасно. Представлення критеріїв оцінки у відповідному форматі.	20 балів Завдання підготовлено вчасно. Представлення результатів досліджень у спосіб, що є найбільш відповідним за певних обставин з використанням різних форм подання інформації
Аналітичний огляд з презентацією(залік)	<18 балів Частково виконана робота, оформлення не відповідає вимогам	18-25 балів Робота виконана в повному обсязі; аспірант виявляє елементарні знання окремих положень педагогічної практики, зіставляє, узагальнює та аналізує інформацію обробляє та інтерпретує дані, одержані результати, оформлення роботи частково відповідає вимогам	26-31 балів Робота виконана в повному обсязі, аспірант обґрунтовано викладає результати практики, аналізує, синтезує, узагальнює та оцінює інформацію, обробляє та логічно інтерпретує дані, одержані результати, оформлення тексту, літератури відповідає вимогам	35 балів Робота виконана в повному обсязі; аспірант вільно, самостійно й аргументовано викладає результати практики, глибоко та всебічно розкриває її зміст, шукає, аналізує, синтезує, узагальнює та критично оцінює інформацію, оформлення тексту, літератури відповідає вимогам

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самого здобувача. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

Елементи формативного оцінювання	Дата
Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять	Під час проходження виробничої практики
Обговорення обраних шляхів розв'язання обраної проблеми.	Під час проходження виробничої практики
Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, упродовж практики
Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, упродовж практики

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи - Київ: Кондор, 2012. - 272 с.
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярєвої. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Баранова Н.П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 159 с.
4. Гін В.І. Прийоми педагогічної техніки. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 176 с
5. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи: підручник; 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>
6. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
7. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 112 с.
8. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. Вид. 2-е, випр. і допов. Харків: «ОБС», 2006. 224 с.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамушенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. 2 -ге вид. допов. і переробл. К.: Вища пік., 2008. 422 с.
10. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагогів / уклад. А.Г. Дербеньова, А.В. Кунцевська. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 223 с.
11. Стрельников В. Компоненти професійної компетентності викладача вищої школи Гуманітарний вісник. 2013. № 28. С. 278-285.
12. Теслюк В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. К.: ДАККІМ, 2010. 244 с.
13. Ткаченко О.В. Професійно-педагогічна підготовка агрономів-дослідників в аграрних університетах: навчально-методичний комплекс. Біла Церква, 2017. 106 с.
14. Туріщева Л.В. Творчість у педагогічній діяльності Х.: Вид. група «Основа», 2010. 128 с.

15. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник. Кам'янецьПодільський: 2008. 140 с.
16. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 12 с.
17. Чернілевський Д. В. Педагогіка вищої школи: підручник / [Д. В. Чернілевський, І. С. Гамрецький, О. А. Зарічанський, І. М. Луцький, О. В. Пшеничнюк]; за ред. Д. В. Чернілевського. Вінниця: АМСП, Глобус-Прес, 2010. 408 с.

6.2. Додаткові джерела:

18. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556 -VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556_-18
19. Про затвердження та введення в дію Положення про педагогічну практику здобувачів ступеня доктора філософії у Сумському національному аграрному університеті. Наказ ректора Сумського національного аграрного університету №414-к від 28.10. 2020 URL: <http://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/PedPracticaAsp.pdf>
20. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: Наказ МОН молодь спорт України від 01.10.2012 № 1060. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
21. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 №344/2013. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
22. Положення про дистанційне навчання (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 21.01.2004 № 40) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18>
23. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). Постанова Кабінету міністрів України від 23.03.2016 № 261
24. Положення про педагогічну практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Сумському національному аграрному університеті. CHAY. 2025. 20 с. URL:<https://drive.google.com/file/d/19ic4k1-eXxVOW9G1OTL76Rw7-iwoZU78/view>

Програмне забезпечення

Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання (Moodle), (Kahoot, LearningApp), тощо